

Käräjäoikeuden ratkaisun viivästyminen

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 7.10.2021 osoittamassaan kantelussa arvostellut Oulun käräjäoikeuden menettelyä riita-asioiden L15/13544 ja L19/30161 käsittelyssä. Kantelija katsoo muun ohella asioiden käsittelyn viivästyneen, koska kärjätuomari painosti asianosaisia sovintoon ja ”sovinnollisen ratkaisun hakemiseen käytettiin kohtuuttomasti aikaa”. Kantelija on myös tyytymätön siihen, että hänen mukaansa kärjätuomari vaati tuloksetta kantajia muotoilemaan valmistelun aikana kannettaan uudelleen ”oikeudenkäymiskaaren mukaiseksi” eikä silti hylännyt kannetta. Kantelijan kertoo, että hänelle jäi epäselväksi hänen asemansa oikeudenkäynnissä valmisteluistuntojen aikana. Kantelija ei myöskään olisi halunnut osallistua oikeudenkäyntiin kuultavan asemassa, koska siitä aiheutui hänelle asianajajan palkkio maksettavaksi. Lisäksi tuomari kumosi 10.9.2015 tehdyn perinnönjaon kantelijan tahdon vastaisesti ja antoi asiassa järjestelmävirheen vuoksi ensin virheellisen lainvoimaisuustodistuksen, joka korvattiin sittemmin uudella oikealla todistuksella. Vielä kantelija on tyytymätön siihen, ettei kärjätuomari puuttanut vastapuolen oikeudenkäyntiavustajan loukkaavaan käytökseen.

SELVITYS

Oulun käräjäoikeuden laamanni on antanut asiassa 25.1.2022 päivätyn lausunnon, jonka liitteenä on ollut kärjätuomari A:n selvitys.

Lausunto ja selvitys toimitetaan kantelijalle ratkaisun ohessa tiedoksi.

RATKAISU

Tapahtumatietoja

Tuomio ja päiväkirja

Kärjäoikeuden tuomiosta L15/13544 ilmenee, että perinnönjaon moitetta ym. koskeva asia on tullut kärjäoikeudessa vireille 4.9.2015 ja tuomio asiassa on annettu 11.12.2019. Päiväkirjan L 19/30161 mukaan vahingonkorvausta ym. koskeva asia oli 18.11.2019 erotettu asiasta L 15/13544. Asia L 19/30161 oli ratkaistu 13.11.2020.

Kärjäoikeuden päiväkirjasta ilmenee, että asiassa L15/13544 on pidetty valmisteluistunnot 25.4.2016, 3.1.2017, 2.5.2017, 13.12.2017, 7.2.2018, 23.5.2018, 9.10.2018, 6.2.2019, 19.6.2019 ja 18.11.2019. Asia oli päätynyt suullisessa valmistelussa saavutettuun sovintoon 11.12.2019.

Päiväkirjasta ilmenee edelleen, että kantajat ovat antaneet kärjäoikeudelle lausuman 11.8.2016, 3.1.2017, 17.2.2017, 2.5.2017, 2.2.2018, 19.10.2018, 29.1.2019, 8.3.2019, 26.6.2019 ja 4.11.2019. Vastaajat ovat antaneet vastineet lausumiin.

Päiväkirjamerkintöjen mukaan kärjäoikeus on pyytänyt asianosaisilta lausumaa 27.6.2016, 18.8.2016, 20.3.2018 ja 4.11.2019.

Selvitys

Sovinnon kartoittaminen ja oikeudenkäynnin kesto

Kärjätuomari A toteaa selvityksessään, että tuomioistuimen velvollisuus sovinnollisen ratkaisun esille tuomisen mahdollisuuteen ja sovinnon edistämiseen perustuu oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 26 §:än. Asiaa käsittelevänä tuomarina hän oli tällä tavoin mielestään toiminut. A:n käsityksen mukaan asianosaisilla oli halua ja tarvetta sopia koko asia ja keskeisin sovinnon mahdollisuuden kartoittaminen tapahtui valmisteluistunnoissa, jolloin hänen toimintansa puheenjohtajana saattoi näyttäytyä tavallista aktiivisempänä. Tämä toiminta sovinnon edistämiseksi sisälsi kärjätuomarin selvityksen mukaan lähinnä sovinnon kartoittamisvaihtoehtoihin sekä asian mahdollisen jatkokäsittelyn kulkuun ja ajalliseen keston vaikuttavien tekijöiden esille tuomista valmisteluistunnoissa kaikkien asianosaisten ollessa läsnä. A kiistää painostaneensa osapuolia sovintoon. Sovinnolliseen ratkaisuun liittyneet keskustelut valmisteluistunnoissa tapahtuivat lä-

hinnä kokeneiden avustajien ja puheenjohtajan kesken, joten sovintoon painostamiselle ei selvityksen mukaan olisi ollut mahdollisuuksia. Sovinnon aikaansaamiselle oli perinnönjaon moitteiden osalta täysin realistiset edellytykset.

A:n mukaan kantelu kohdistuu lähinnä asian L 15/13544 käsittelyyn. Vahingonkorvausta ym. koskeva asia L 19/30161 oli mainitusta alkuperäisestä asiasta 18.11.2019 erikseen käsiteltäväksi erotettu osa, jossa vastaajana on ollut kuolinpesänselvittäjä/-jakaja. Kyse on ollut pesänselvittäjään/-jakajaan kohdistetuista palkkioon ja vahingonkorvaukseen liittyneistä vaatimuksista eikä kantelija ole kuultavana osallistunut tuon asian käsittelyyn. Häntä on kuultu vain todistelutarkoituksessa kyseisen asian pääkäsittelyssä 10.9.2020.

Käsittelyn kesto ja valmisteluistuntojen lukuisuus ei A:n käsityksen mukaan johtunut pelkästään sovinnollisen ratkaisumahdollisuuden kartoittamisesta. Tämä kartoitus saattoi sinänsä vaikuttaa asian käsittelyn kestoon tavanomaista enemmän, koska varsinainen sovintokeskustelu keskittyi valmisteluistuntoihin eikä asianosaisilla ollut juurikaan edellytyksiä keskinäisiin neuvotteluihin esimerkiksi istuntojen välillä. Sovintomahdollisuuden kartoittaminen oli kuitenkin vain yksi osa valmisteluistuntojen sisältöä. Näissä istunnossa pyrittiin myös muun ohella kartoittamaan riidattomat ja riitaiset seikat sekä selvittämään mahdollisuutta saada näytön esittämistä edellyttäneitä riitaisia seikkoja riidattomiksi ja näin vähentämään esitettäväksi ilmoitetun laajan todistelun tarvetta. Käsittelyn kuluessa asianosaiset ja keskeisesti kantajataho myös muun ohella selvittivät seikkoja, jotka kantajien mukaan pesänselvityksen puutteellisuudesta johtuen olivat jääneet selvittämättä ja jotka liittyivät riidattomien ja riitaisten seikkojen kartoittamiseen. A toteaa selvityksessään, että jatkovalmistelu muun ohella hänen muista työtehtävistä ja istuntovaruuksista sekä avustajien aikatauluista johtuen tuli pidettäväksi 4-5 kuukauden kuluttua edellisestä istunnosta.

Kantelijan asema oikeudenkäynnissä

A:n selvityksen mukaan kantelija oli perinnönjaon moitekannetta koskevassa oikeudenkäynnissä kuolinpesän osakkaana vastaaja, eikä tästä asemasta ollut epäselvyyttä asian käsittelyn kuluessa. Myös se, ettei kantelija ollut vastaajana pesänselvittäjään/-jakajaan kohdistuneiden kannevaatimusten osalta, tuli selväksi viimeistään ensimmäisessä valmisteluistunnossa huhtikuussa 2016. Kuultavana kantelija oli vain siltä osin, kun kanteessa oli kysymys pesänselvittäjän/-jakajan vapauttamisesta tehtävästään ja pesänjakajan palkkiosta. Myös tämän A kertoo tuoneensa esiin puheenjohtajana käsittelyn kuluessa. Kokeneen asianajajan toimiessa kantelijan avustajana enempään informointiin tässä suhteessa ei ollut tarvetta. Asianosaisia ei kutsuttu istuntoihin henkilökohtaisesti sakon uhalla. Heillä oli oikeus käyttää istunnoissa asiamiestä. Sinänsä muun ohella riidattomien ja riitaisten seikkojen selvittämistarpeesta sekä sovinnollisen ratkaisun mahdollisuuden kartoittamisesta johtuen asianosaiset saattoivat kokea tarpeelliseksi osallistua henkilökohtaisesti valmisteluistuntoihin.

Kanteen muuttaminen

A:n selvityksen mukaan haastehakemus oli alun perin vaikeaselkoinen ja vaatimusten ja esitettyjen perusteiden hahmottaminen saattoi olla työlästä. Kun haastehakemus sisälsi kuitenkin vastaajiin kohdistettuja yksilöityjä vaatimuksia, niiden perusteita ja esitettävää todiste-luakin, vastausten pyytämiseksi oli edellytykset. Asian vieminen valmisteluistuntoon vastausten jälkeen oli tuolloin arvioituna tarkoituksenmukaisin tapa saada selvitettyä asian jatkokäsittelyyn liittyviä tarpeellisia toimenpiteitä ja myös kartoittaa sovinnon mahdollisuutta asiassa. Jo tuossa vaiheessa esiin tullut sovinnollisen ratkaisun riittävä todennäköisyys olisi voinut myös vaikuttaa muun ohella tarpeeseen täydennyttää kantajien vaatimuksia.

A:n mukaan puheenjohtajana hän oli todennäköisesti tuonut esiin arvionsa asian käsittelyn jat-kumistavasta ja myös mahdollisuuden sopia asia asianosaisten kesken jo tuossa vaiheessa. Kun sovinnollista ratkaisua ei tuolloin kuitenkaan ollut mahdollista saavuttaa, kärjäoikeus on velvoittanut kantajat esittämään ja kohdistamaan vaatimukset ja niiden perusteet niin selkeästi, että jatkokäsittely voitiin toteuttaa asianmukaisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Tämä täydennyk-sen tarve oli esillä jo valmisteluistunnossa. Perustetta hylätä säädettyssä määräajassa nostettua perinnönjaon moitekannetta jatkokäsittelyä toimittamatta ei ollut käsillä. Kantajien tarkentamien ja vastaajakohtaisesti kohdentamien vaatimusten ja niiden perusteiden nojalla asian käsittelyn jatkamiselle oli edellytykset. Asian käsittelyn kuluessa kantajat peruuttivat joitakin vaatimuskoh-tia tai luopuivat joistakin vaatimuskohdista, mutta varsinaisia uusia vaatimuksia kantelijaan näh-den ei esitetty. Kantajat muotoilivat käsittelyn kuluessa lähinnä pesänselvittäjään/-jakajaan koh-distuneita vaatimuksia. He esittivät käsittelyn kuluessa myös lisäperusteita vaatimuksilleen, mutta keskeisesti ne liittyivät pesänselvittäjään/-jakajaan kohdistuneisiin vaatimuksiin ja oikeu-denkäynnissä kuultavalle pesänselvityksessä maksettavaksi määrättyihin korvauksiin liittyviin vaatimuksiin. Muutoksia, jotka olisivat edellyttäneet välitöntä tuomioistuimen kannanottoa ja rat-kaisua, ei A:n mukaan tehty.

Kantelijan vastapuolen asianajajan käytös

A:n mukaan kantelijan vastapuolen asianajaja esitti käsityksiä ja väitteitä pesänselvittäjän/-ja-kajan sekä oikeudenkäynnissä vastapuolena olleiden menettelystä, mutta kuitenkin vain vähäi-ässä määrin kantelijan menettelystä. Kysymys oli suurelta osin väitteistä, jotka oli tarkoitus saattaa oikeuden arvioitavaksi ja ratkaistavaksi. Kantelijan menettelystä ei esitetty sellaisia väit-teitä, jotka olisivat edellyttäneet kantelussa tarkoitettua valmisteluistunnon puheenjohtajan rea-gointia. Esitetyt käsitykset ja väitteet on sinänsä selvityksessä todetun mukaan voitu kokea nii-den kohteeksi joutuneiden taholla epäoikeudenmukaisiksi ja vääriksi.

Perinnönjaon 10.9.2015 kumoaminen

A kertoo, että varsinaisen perinnönjaon tultua suoritetuksi ja moitekanteen ollessa jo vireillä kärjäoikeudessa pesänjakaja oli oikaissut pesänselvitys- ja perinnönjakokirjaa muun ohella siihen sisältyvässä laskelmassa virheellisesti kahteen kertaan huomioon otetun velkamäärän osalta. Tämä vaikutti perintöosuuksien suuruuteen. Korjaus oli tapahtunut perintökaaren 19 luvun 12 a §:n 4 momentin nojalla. Kantelija toi vastauksessaan täydennettyihin kannevaatimuksiin esiin näkemyksensä, että oikaistuilla osin perinnönjako olisi lainvoimainen, kun sitä ei ollut moitittu. Pesänjakajaan kohdistuneiden kannevaatimusten yksi peruste oli se, että pesänjakajalla ei olisi ollut oikeutta korjata perinnönjakokirjassa ollutta virhettä.

Tehdyn korjauksen merkityksen arvioinnin perinnönjaon kannalta, myös suhteessa mahdolliseen tarpeeseen moittia erikseen tehtyä oikaisua, A:n käsityksen mukaan yksimielisesti ymmärrettiin tuosta vaatimusperusteesta johtuen jäävän ratkaistavaksi mahdollisen pääkäsittelyn jälkeen annettavassa kärjäoikeuden tuomiossa. Kantelijan taholta ei edellä tarkoitetun vastauksessa esitetyn jälkeen tuotu esiin enää tarvetta poiketa edellä kuvatusta menettelystä. Osapuolten välinen sopimus, jonka sisällön mukainen tuomio annettiin 11.12.2019, sisälsi myös tuon oikaistun perinnönjaon lopputuloksen kumoamisen. Pesänjakajan toimivalta virheen korjaamiseen nähden ratkaistiin puolestaan 13.11.2020 asiassa L19/30161 annetussa kärjäoikeuden tuomiossa.

A toteaa lopuksi, ettei hän tunnista niitä laiminlyöntejä ja menettelyjä sovinnon aikaansaamisen suhteen, jotka kantelija on kantelussaan tuonut esiin.

Kärjäoikeuden laamanni viittaa omassa lausunnossaan kärjätuomari A:n selvitykseen.

Arviointi

Käsittelyn joutuisuus

Oikeusohjeet

Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan mukaan jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin tuomioistuimessa silloin, kun päättään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Valtion virkamieslain 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on käsiteltävä ja ratkaistava asia joutuisasti.

Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 17 §:n 3 momentin mukaan valmistelu on saatettava loppuun viivytyksettä. Asianosaisen on perehdyttävä asiaan niin hyvin, ettei asian käsittely hänen laiminlyöntinsä vuoksi viivästy.

Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 15 a §:n mukaan jatkaessaan valmistelua kirjallisesti tuomioistuimien voi katsoessaan sen aiheelliseksi kehottaa asianosaista toimittamaan tuomioistuimeen kirjallisen lausuman. Tällöin tuomioistuimen on määrättävä, mistä kysymyksestä asianosaisen on lausuttava. Asianosaista ei kuitenkaan saa kehottaa toimittamaan kirjallista lausumaa useammin kuin kerran, ellei siihen ole erityistä syytä.

Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 15 c §:n 4 momentin mukaan suullinen valmistelu on pyrittävä saattamaan loppuun viivytyksettä yhdessä istunnossa.

Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 18 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuimen on viipymättä vastauksen saapumisen jälkeen annettava asianosaisille arvio käsittelyn tulevasta aikataulusta.

Riita-asian L15/13544 käsittelyn kesto

Kärjästuomarin selvityksestä on luettavissa, että käsittelyaikaan on vaikuttanut muun ohella se, että haastehakemus oli ollut vaikeaselkoinen ja vaatimusten ja esitettyjen perusteiden hahmottaminen saattoi olla työlästä. Selvityksen mukaan pesänjakaja oli oikaissut pesänselvitys- ja perinnönjakokirjan laskelmia vielä moitekanteen vireillä ollessa. Lisäksi asianosaisten henkilo-suhteet ”toivat käsittelyyn joiltakin osin jännitteitä”.

Kärjästuomari toteaa selvityksessään myös, että sovintokeskustelu keskittyi valmisteluistuntoihin eikä asianosaisilla ollut juurikaan edellytyksiä keskinäisiin neuvotteluihin esimerkiksi istuntojen välillä. Sovintomahdollisuuden kartoittaminen oli kuitenkin vain yksi osa valmisteluistuntojen sisältöä. Valmisteluistunnoissa pyrittiin myös muun ohella kartoittamaan riidattomat ja riitaiset seikat sekä selvittämään mahdollisuutta saada näytön esittämistä edellyttäneitä riitaisia seikkoja riidattomiksi ja näin vähentämään esitettäväksi ilmoitetun laajan todistelun tarvetta. Käsittelyn kuluessa asianosaiset ja keskeisesti kantajataho myös muun ohella selvittivät seikkoja, jotka kantajien mukaan pesänselvityksen puutteellisuudesta johtuen olivat jääneet selvittämättä ja jotka liittyivät riidattomien ja riitaisten seikkojen kartoittamiseen. Usein tarpeelliseksi

todettu jatkovalmistelu muun ohella kärjätuomarin muista työtehtävistä ja istuntovarauksista sekä avustajien aikatauluista johtuen tuli pidettäväksi 4-5 kuukauden kuluttua edellisestä istunnosta.

Laissa on erityisesti korostettu valmistelun joutuisuutta. Edellä mainitun oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 17 §:n 3 momentin yleissäännös velvoittaa tuomioistuinta saattamaan valmistelun loppuun viivytyksettä. Tämän lisäksi mainitun luvun 15 a §:ssä säädetyn perusteella asianosaista ei saa kehottaa toimittamaan kirjallista lausumaa useammin kuin kerran, ellei siihen ole erityistä syytä. Katson tästä juontuvan myös sen, että vaikka kärjäoikeus ei erikseen kirjallisia lausumia pyytäisi, kuuluu asianmukaiseen prosessinjohtoon myös siitä huolehtiminen, etteivät asianosaiset ryhdy ilman hyvin perusteltua syytä kirjallisia lausumia ja vastauksia niihin kärjäoikeudelle toimittamaan. Luvun 15 c §:n 4 momentin mukaan suullinen valmistelu on pyrittävä saattamaan loppuun viivytyksettä yhdessä istunnossa.

Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 17 §:n 3 momenttia koskevissa hallituksen esityksen (HE 32/2001 vp.) perusteluissa on todettu yleisistä prosessiperiaatteista seuraavan, että valmistelu tulisi kokonaisuudessaan ja siten myös kirjallisen vaiheensa osalta hoitaa mahdollisimman joutuisasti niin, ettei sitä perusteettomasti viivytetä. Hallituksen esityksessä korostetaan, että valmistelun joutuisuudella osaltaan tavoitellaan kuitenkin myös koko oikeudenkäynnin mahdollisimman lyhyttä kokonaiskestoa ja halpuutta.

Asian käsittelyn viivytyksettömyys liittyy läheisesti prosessiperiaatteena olevaan keskitysperiaatteeseen. Keskitysperiaatteella on oikeuskirjallisuudessa katsottu tarkoitetun, että asian varsinainen käsittely tapahtuu ilman viivytystä ja ajanhukkaa yhdessä yhtäjaksoisessa menettelyssä (Ks. esim. Antti Jokela: oikeudenkäynti I, 2016, s.10). Edelleen oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että keskitysperiaate tulee käsittelyn jouduttamiseksi ottaa huomioon jo jutun valmisteluvaiheessa. Lykkäykset eivät vain vaaranna asian hallitsemista ja asian luotettavaa selvittämistä vaan myös pitkittävät oikeudenkäyntiä ja aiheuttavat siten myös lisäkustannuksia. (Ks. esim. Oikeuden perusteokset: Prosessioikeus, 2021, s. 177-178).

Katson, ettei valmistelun joutuisuus- ja keskitystavoitteet ole kantelussa tarkoitettussa riita-asia L 15/13544 toteutuneet. Valmisteluistunnot on kärjäoikeuden päiväkirjamerkintöjen mukaan pidetty 25.4.2016, 3.1.2017, 2.5.2017, 13.12.2017, 7.2.2018, 23.5.2018, 9.10.2018, 6.2.2019, 19.6.2019 ja 18.11.2019. Asia oli päätynyt suullisessa valmistelussa saavutettuun sovintoon 11.12.2019. Pidän ongelmaisena suullisten valmisteluistuntojen suurta määrää (10) sekä niiden väleihin jäänyttä huomattavan pitkää aikaa. Lisäksi kantajat ovat asian päiväkirjaoitteiden mukaan antaneet kärjäoikeudelle ennen asian ratkaisemista kymmenen kirjallista lausumaa, johon vastapuoli on antanut omat vastauksensa. Tämä on ongelmallista edellä mainitun oikeudenkäymiskaaren riita-asian valmistelun joutuisuutta ja keskittämistä turvaavan sääntelyn valossa.

Todettakoon, että osaltaan valmistelun joutuisuutta ja keskitystä turvaa myös oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 22 §:ssä (ja 20 §:n 1 momentissa) säädetty, jonka mukaan asiassa, jossa sovinto on sallittu, tuomioistuin voi valmistelussa tarvittaessa kehottaa asianosaista viipymättä esittämään vaatimuksensa ja niiden perusteet sekä lausumaan siitä, mitä vastapuoli on esittänyt ja ilmoittamaan kaikki todisteet, jotka hän haluaa esittää, ja mitä hän aikoo kullakin todisteella näyttää toteen uhalla, ettei hän määräajan jälkeen saa vedota uuteen vaatimukseen tai seikkaan taikka ilmoittaa uutta todistetta, ellei hän saata todennäköiseksi, että hänen menettelynsä johtuu pätevistä syistä.

Käytössäni olleesta selvityksestä ei ilmene, että kärjätuomari olisi edellä mainitun oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 18 §:n 2 momentin edellyttämin tavoin viipymättä vastauksen saapumisen jälkeen antanut asianosaisille arviota käsittelyn tulevasta aikataulusta.

Pidän kantelussa tarkoitetun riita-asian L 15/13544 yli neljän vuoden ja kolmen kuukauden käsittelyaikaa kärjäoikeudessa varsin pitkänä ja katson asian käsittelyn viivästyneen. Kun asiassa vielä huomioidaan alkuperäisestä asiasta erotetun vahingonkorvausta ym. koskeneen riita-asian L 19/30161 ratkaisupäivä 13.11.2020, on juttukokonaisuuden kokonaiskäsittelyaika kärjäoikeudessa ollut yli viisi vuotta ja kaksi kuukautta. Kärjäoikeuden päiväkirjamerkinnän mukaan suunniteltu pääkäsittely asiassa L 19/30161 oli lykkäätynyt koronavirusohjeistuksen vuoksi suunnitellusta 21.4.2020 pidettäväksi 9.-11.9.2020. Siirron vaikutus asian kokonaiskäsittelyaikaan on ollut siten vähemmän kuin viisi kuukautta.

Käytössäni olleen selvityksen perusteella kantelussa tarkoitettu riita-asia on ollut jossain määrin työläs, muttei oikeudellisesti perinnönjaon moitteena poikkeuksellisen vaikea tai aineistoltaan eikä asianosaisten lukumäärältään huomattavan laaja. Kärjätuomarin asiassa antamassa selvityksessä ei ole tuotu esiin sellaisia normaalista riita-asian valmistelusta poikkeavia erityisiä seikkoja, jotka selittäisivät valmistelun pitkää kestoja ja valmistelutuntujen lukuisuutta. Asianosaisilla on ollut oikeudenkäynnissä lainoppineet avustajat, minkä tulisi lähtökohtaisesti katsoa sujuvoittavan riita-asian käsittelyä. Pesänjakaja oli kärjätuomarin selvityksen ja kärjäoikeuden tuomiosta ilmenevän kirjauksen perusteella korjannut pesänselvitys- ja perinnönjakokirjassa olleita virheitä vielä oikeudenkäynnin alettua, mutta nämä korjaukset oli tehty jo viikon kuluttua oikeudenkäynnin alusta 10.9.2015. Korjaukset eivät ole käytössäni olleen selvityksen perusteella merkittävässä määrin vaikuttaneet oikeudenkäynnin kesto.

Kantelijan muut väitteet

Perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan oikeuskanslerin tulee muun ohessa valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisöjen työntekijät ja muutkin julkista tehtäväänsä hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa. Oikeuskansleri ei

kuitenkaan voi puuttua tuomioistuinten toimi- ja harkintavaltansa rajoissa tapahtuvaan menettelyyn. Tuomioistuimia valvoessaan oikeuskansleri voi puuttua lähinnä selkeisiin menettelyllisiin virheisiin, lainmukaisen harkintavallan väärinkäyttöön sekä perus- ja ihmisoikeuksia loukkaavaan toimintaan.

Viitataan edellä kärjätuomarin selvityksessä esitettyyn ja totean, että käytettävissäni olevan selvityksen perusteella kantelijan kantelussaan esittämät muut kuin käsittelyn pitkää kestoja koskevat tuomioistuinkäsittelyä koskevat väitteet eivät anna aihetta laillisuusvalvonnallisiin toimiini. Kyse näissä väitteissä on näkemykseni mukaan kärjätuomarille kuuluvaan itsenäiseen harkintavaltaan kuuluvista prosessinjohtollisista menettelyistä ja ratkaisuksista. Myös virheellinen lainvoimaisuustodistus oli kantelun perusteella korvattu oikealla heti virheen tultua kärjäoikeuden tietoon.

Suomen Asianajajaliiton valvontalautakunta on toimittanut oikeuskanslerinvirastoon 12.11.2021 tekemänsä ratkaisun (dnro 20420) asiaan liittyvässä kantelijan Asianajajaliiton valvontalautakunnalle tekemässä kanteluasiassa, jossa kantelija oli esittänyt pääosin samat vastapuolen luvansaaneen oikeudenkäyntiavustajan menettelyä koskevat väitteet kuin kantelussa oikeuskanslerille. Ratkaisu ei ole antanut aihetta valvontalautakunnan eikä oikeuskanslerin toimenpiteisiin eikä nyt käsiteltävänä olevassa kantelussa ole esitetty sellaista uutta, mikä antaisi aihetta arvioida asiaa toisin, kuin valvontalautakunta oli tehnyt.

Johtopäätös ja toimenpiteet

Oulun kärjäoikeuden kärjätuomari A on laiminlyönyt virkatehtäviinsä kuuluneen velvollisuuden toimittaa riita-asian valmistelu lain edellyttämällä tavoin joutuisasti ja keskitetysti.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan, jos virkamies, julkisyhteisön työntekijä tai muu henkilö julkista tehtävää hoitaessaan on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, oikeuskansleri voi antaa asianomaiselle huomautuksen vastaisen varalle, mikäli hän ei harkitse olevan aihetta syytteen nostamiseen.

Annan mainitun säännöksen nojalla kärjätuomari A:lle huomautuksen hänen virheellisestä menettelystään. Lähetän päätökseni tiedoksi Oulun kärjäoikeuden laamannille.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Petri Rouhiainen